

*О.Ю. Сидоренко, аспірант
Університету банківської справи
Національного банку України, м. Київ*

ІНСТИТУЦІЙНІ ПЕРЕДУМОВИ ФІНАНСОВОЇ СТАБІЛЬНОСТІ: РОЛЬ ЦЕНТРАЛЬНОГО БАНКУ

Ринкова економіка позбавлена механізму саморегуляції, який би забезпечував стале функціонування фінансової системи. З огляду на це, в економіці виникає необхідність створення інституційних передумов для забезпечення та утримання фінансової стабільності, що передбачає наявність сукупності урегульованих правовими нормами окремих ланок фінансових відносин і фінансових установ, здатних забезпечити стабільність фінансової системи. До переліку таких інститутів належать центральний банк, уряд, органи регулювання та нагляду за банківськими та небанківськими фінансовими установами, система гарантування вкладів. Забезпечення фінансової стабільності – це комплекс узгоджених між уповноваженими установами заходів економічної політики.

Законодавче закріплення забезпечення фінансової стабільності як пріоритетної цілі мають лише окремі центральні банки. Проте активна роль центрального банку у забезпеченні фінансової стабільності визначена головним чином необхідністю забезпечення центральним банком цінової стабільності, що можливо лише в умовах стабільного функціонування фінансової системи та безперебійного виконання нею алокативної функції; виконання центральним банком функції кредитора останньої інстанції. Беручи на себе певну відповідальність за фінансову стабільність, центральні банки країн тим самим акцентують увагу на тому, що банківська система на чолі з центральним банком є основною інституційною складовою фінансового сектора.

Роль центрального банку в контексті забезпечення фінансової стабільності важлива з огляду на здійснення ним: нагляду за платіжною системою, яка є ключовим елементом фінансової інфраструктури; моніторингу і аналізу макроекономічних та фінансових індикаторів з метою ідентифікації та оцінки ризиків і загроз, на які наражається або може наражатися фінансова система в цілому та зокрема банківська система з метою ефективного управління ризиками; комунікативної функції, яка полягає у формуванні на ринку поведінки економічних суб'єктів.

Свідченням відповідального підходу центральних банків до питань підтримки фінансової стабільності, особливо в контексті виконання ними комунікативної функції, є підготовка ними звітів про фінансову стабільність – регулярних документів, предметом дослідження яких є фінансова система в цілому.

В Україні роль та завдання центрального банку щодо забезпечення фінансової стабільності законодавчо не визначені. Створення інституційних передумов фінансової стабільності в Україні є підґрунтям для подальшої державної політики у зазначеній сфері. Серед заходів, спрямованих на створення інституційних передумов, можна вважати головними розподіл повноважень та відповідальності між інститутами, які здатні забезпечити фінансову стабільність; експліцитне визначення забезпечення або сприяння стабільності фінансової системи ціллю політики центрального банку; створення умов для нагляду за системою у цілому.

Сидоренко, О.Ю. Інституційні передумови фінансової стабільності: роль центрального банку [Текст] / О.Ю. Сидоренко // Міжнародна банківська конкуренція: теорія і практика: збірник тез доповідей V Міжнародної науково-практичної конференції (27-28 травня 2010 р.): у 2-х т. – Суми: УАБС НБУ, 2010. – Т.1. – С. 121-123.